

ALGORITMUSOK ÉS GYEREKZHANGOK - MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ÉS RÉSZVÉTEL A GYERMEKJOGOK TÜKRÉBEN

REALITÁS VAGY ILLÚZIÓ?

2025.11.20. BUDAPEST

DIGITÁLIS GYERMEKKOR SZEKCIÓ

NÉMETH NIKOLETTA
GYERMEKVÉDELMI
SZAKEMBER

A JÁTSZÓTÉRRŐL AZ ALGORITMUSOKBA

ÁTLAGOS NAPI SCREENTIME

FELNŐTTEK

☐

2 ÓRA

☐

3-5 ÓRA

☐

5 + ÓRA

18 ÉV ALATTIAK

☐

2 ÓRA

☐

3-5 ÓRA

☐

5 + ÓRA

*Tipp: a telefonon be lehet kapcsolni a funkciót

INTERNET-HOZZÁFÉRÉSI ADATOK

- Széles körű Az EU-ban és Magyarországon: 2024-ben az Eurostat adatai szerint a háztartások ~ 94%-a rendelkezett internetkapcsolattal (16–74 éves korosztály, minden használati forma).
- Nem feltétlenül széles sáv és egyenlő hozzáférés.

	TIME	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
◆ GEO								
European Union - 27 countries (from 2020)		87.94	89.68	91.30 (e)	92.30 (b)	92.44	93.09	94.19
Belgium		87.27	89.73	90.86	91.97	94.44	94.48	94.62
Bulgaria		72.13	75.07	78.85	83.53	87.31	88.50	92.12
Czechia		86.36	87.00	88.02	89.31	91.48	92.80	94.56
Denmark		92.66	95.43	95.27	96.14	95.16	96.09	96.92
Germany		94.39	94.83	95.80	91.88 (b)	91.41	91.66	92.65
Estonia		90.47	90.43	89.98	91.82	92.41	93.22	92.89
Ireland		89.11	90.59	91.82	97.50 (b)	: (u)	93.92	92.97
Greece		76.49	78.54	80.38	85.07	85.49	86.90	86.89
Spain		86.36	91.44	95.38	95.92	96.08	96.45	96.83
France		88.56	90.17	:	93.33	92.25	93.34	94.44
Croatia		81.52	80.52	85.00	86.09	85.52	89.56	88.37
Italy		84.34	85.17	88.10	90.49	91.45	91.89	93.41
Cyprus		86.17	89.61	92.78	93.41	94.00	92.30	94.92
Latvia		81.58	85.45	89.73	91.15	91.39	93.07	94.33
Lithuania		78.38	81.52	82.13	86.55	87.71	88.59	90.38
Luxembourg		92.99 (b)	95.20	93.57	99.18	97.64	99.06	98.84
Hungary		83.31	86.20	87.63	90.78	91.44	92.73	94.78
Malta		84.14	86.08	90.36	90.54	93.39	93.54	95.58
Netherlands		98.00	98.41	96.95	98.56	98.28	98.86	99.04
Austria		88.78	89.91	90.40	95.00	93.15	94.98	94.96
Poland		84.19	86.75	90.38	92.42	93.33	93.30	95.89
Portugal		79.43	80.94	84.49	87.34	88.15	89.01	90.60
Romania		80.89	83.61	86.24	88.74	89.41	92.00	94.57
Slovenia		86.68	88.96	89.97	93.04	92.60	93.72	94.13
Slovakia		80.84	82.19	85.78	89.96	90.65	90.60	90.54
Finland		94.28	94.36	96.00	96.56	97.59	96.78	97.35
Sweden		93.42	96.06	93.94	93.23	94.33	94.87	95.43
Iceland		99.18	97.70	98.48	98.36	:	:	:
Norway		96.01	98.38	96.20	98.93	99.01	99.01	98.10
Switzerland		.	95.51	.	90.67	.	90.66	.

**HA A GYEREKEK AZ ONLINE TEREKBEN ÉLNEK,
HOGYAN ÉRVÉNYESÜLNEK A JOGAIK EZEKBEN A
TEREKBEN?**

3 ALAPJOG, AMI ÚJ ÉRTELMET NYER A DIGITÁLIS VILÁGBAN:

- 1. A hozzáféréshez való jog**
- 2. A védelemhez való jog**
- 3. A részvételhez való jog**

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ÉS GYERMEKJOGI KOCKÁZATOK

- **Oktatás területe: figyelemkövető és értékelő rendszerek**
 - **Gyermekevédelem területe: prediktív analitika**
- **Közösségi média: láthatatlan tiltás (shadowban)**

KIHÍVÁSOK: OKTATÁS

- Az oktatási intézmények biztosíthatnak digitális eszközöket és platformokat a diákok számára - ezek hozzáférést adhatnak magánjellegű információkhoz is.

- A tanulást segítő szoftverek „figyelik” a diákokat, de könnyen félreértelmezhetik az érzelmeket, a figyelmet vagy a viselkedést.

- Újfajta kettősség: a diákok az MI-t dolgozatok írására használják, (engedéllyel vagy nem), tanárok lehet, hogy ugyanazokat a rendszereket alkalmazzák az értékeléshez.

KIHÍVÁSOK: GYERMEKVÉDELEM

- A prediktív analitikai eszközök, amelyeknek eredetileg a „veszélyeztetett” gyermekek támogatása a célja, újratermelhetik a meglévő társadalmi egyenlőtlenségeket.
 - Akaratlan profilozás -implicit intézményes rasszizmus
 - Jelentős arányú **felülreprezentáltság**
 - Növelheti a családból kiemelt gyereket számát ahelyett, hogy a családot támogatnák és a gyereket a családban tartanák
- **Allegheny Family Screening Tool (AFST)** - Allegheny County Department of Human Services (Pennsylvania).
 - AI algoritmus aggodalmakat vetett fel: hátrányos megkülönböztetést eredményezhet - **a fogyatékossgal élő családokat aránytalanul magas kockázatúnak minősítheti**

KIHÍVÁSOK: SZABADIDŐ

- A gyerekek chatbotokhoz fordulnak érzelmi támogatásért, tanácsért vagy társaságért.
- Ezek a rendszerek gyakran valós személyek benyomását keltik, miközben nem azok.
- Minél fiatalabb a gyerek, annál kevésbé érti.
- A közösségi média tartalmak szűrése, előtérbe helyezése vagy elrejtése, elnémíthat egyes hangokat.

A GYEREKEKET KÜLÖNÖSEN VESZÉLYEZTETI AZ ONLINE TÉRBEN TERJEDŐ:

- Cyberbullying
 - Friss 27 országos EU-s online kutatás: 12-17 éves gyerekek 24%-a személyesen tapasztalta
- Szexuális bántalmazás és kizsákmányolás
 - European Child Sexual Abuse Legislation Advocacy Group (ECLAG) 77 szervezet nyílt levele szerint: a fiatalok fele áldozatul esik
- Emberkereskedelem
- Álhírek, dezinformáció (deepfakes)

MAKRO-SZINTŰ HATÁSOK

- AI eszközök növelhetik a digitális szakadékot mélyítve az egyenlőtlenségeket azok között, akik hozzáférnek magas minőségű, biztonságos digitális eszközökhöz, és magabiztosan használják ezeket, és azok között, akik nem:
 - nemek
 - marginalizált, sérülékeny csoportok

**A GYEREKEKNEK NINCS BELESZÓLÁSUK
ABBA, HOGY AZ ALGORITMUSOK
MILYEN DÖNTÉSEKET HOZNAK RÓLUK.**

**A NEGATÍV ÉLMÉNYEK ÉS
KÖVETKEZMÉNYEK KIHATNAK A
GYEREKEK BIZTONSÁGÁRA, MENTÁLIS
EGÉSZSÉGÉRE, ÉS ÁLTALÁNOS
JÓLÉTÉRE.**

The background of the image shows the silhouettes of seven children jumping and running on a grassy hill. The children are in various dynamic poses, with some jumping high and others running. The background is a warm sunset or sunrise sky with a gradient from orange to purple. The sun is visible as a bright orange glow on the horizon, partially obscured by the children's silhouettes.

**A CÉL NEM AZ, HOGY ELUTASÍTSUK A TECHNOLOGIÁT, HANEM HOGY
ÖSSZHANGBA HOZZUK A GYEREKEK JOGAIVAL.**

JOGI, ELMÉLETI ESZKÖZÖK, AJÁNLÁSOK MÁR LÉTEZNEK.

JOGI KERETEK

- Gyermekjogi Egyezmény (1989, Convention on the Rights of the Child) 3 pillére:
 - Gondoskodás és ellátás joga
 - Védelemhez való jog
 - Részvételhez való jog
- ENSZ Gyermekjogi Bizottsága 25.sz Általános kommentár (2021) a gyermekek jogainak digitális környezetben való érvényesüléséről (Committee on the Rights of the Child General comment No. 25 (2021) on children's rights in relation to the digital environment)
- Az Európai Bizottság : A gyermekbarát internetre vonatkozó stratégia (Better Internet for Kids (BIK+)) 2022
- General Data Protection Directive (GDPR)
- Mesterséges Intelligencia Törvény (artificial intelligence (AI))

RÉSZVÉTEL MODELLEK - LAURA LUNDY (2007)

Tér
-
Space

Hang
-
Voice

Közönség -
Audience

Befolyás
- Influence

HOL KEZDJÜK? - GYAKORLATOK

- Vonjuk be a gyerekeket - mindenki hangját
- Források hozzácsatolása, hogy a jó gyakorlatok terjedhessenek
- A jogi szabályozás
- Felelősségvállalás
- Traumatudatosság
- Ingyenes, hozzáférhető szakmai anyagok
- Etikai reflektálás, belső szabályok, mentorálás

FORRÁSOK ÉS TOVÁBBI REFERENCIÁK

- UNICEF Voices of Youth. (n.d.). Retrieved from <https://www.voicesofyouth.org>
- Eurochild. (n.d.). <https://www.eurochild.org>
- Hintalovon Alapítvány – Gyerekjogi Tanács. (n.d.). <https://www.hintalovon.hu>
- Eurostat Database. (n.d.). <https://ec.europa.eu/eurostat>
- United Nations Committee on the Rights of the Child (CRC). (n.d.). Convention on the Rights of the Child. Entry into force: September 2, 1990. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- United Nations. (n.d.). Universal Declaration of Human Rights [Hungarian translation]. Retrieved from <https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/hungarian>
- UNICEF Magyarország. (n.d.). Gyermekjogi Egyezményről. <https://unicef.hu/gyermekjogok/gyermekjogi-egyezmenyrol>
- EU for Children. (n.d.). Cyberbullying Resources. <https://eu-for-children.europa.eu/cyberbullying>
- Eurochild. (2024, November 18). Joint Letter on Children's Rights (ECLAG). <https://eurochild.org/uploads/2024/11/ECLAG-joint-letter-18-nov-2024>
- Zablotsky, B., Arockiaraj, B., Haile, G., & Ng, A. E. (2024). Daily screen time among teenagers: United States, July 2021–December 2023. NCHS Data Brief, No. 513. Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics. [UNICEF Voices of Youth – https://www.voicesofyouth.org](https://www.voicesofyouth.org)
- American Civil Liberties Union. (2023, March 14). How policy hidden in an algorithm is threatening families in this Pennsylvania county. <https://www.aclu.org/news/womens-rights/how-policy-hidden-in-an-algorithm-is-threatening-families-in-this-pennsylvania-county>

Köszönöm a figyelmet!